

Lakivaliokunnan mietintö n:o 4 hallituksen esityksen johdosta laiksi patenttilain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 19 päivästä lokakuuta 1979 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 139 (1979 vp.). Valiokunnassa ovat asiantuntijoina olleet kuuluttavina kauppa- ja teollisuusministeriöstä vanhempi hallitussihteeri Eeva-Liisa Vilkkonen, patentti- ja rekisterihallituksesta pääjohtaja Timo Kivi-Koskinen ja toimistopäällikkö Sirkka-Liisa Lahtinen, valtion teknillisestä tutkimuskeskuksesta hallintojohtaja Arto V. Klemola, Helsingin yliopistosta professori Pirkko-Liisa Aro, Helsingin raastuvanoikeudesta oikeusneuvosmies Lasse Cornér, Outokumpu Oy:stä varatuomari Heikki Solin, Keksijäyhdistysten Keskusjärjestöstä puheenjohtaja, pääjohtaja Erkki Tuuli ja toiminnanjohtaja Maila Hakala, Teollisuuden Keskusliitosta oikeustieteen lisensiaatti Stig Henriksson, Suomen Asianajajaliitosta asianajaja Keijo Heinonen, joka edusti myös Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry:tä, Keskuskauppakamarista varatuomari Timo Karppinen, Keksintösäätiöstä toiminnanjohtaja Jorma Pesonen, Lääketeollisuusyhdistys ry:stä toimitusjohtaja Veikko Soninen ja filosofian tohtori Jouko Saarnio sekä Lääketuojat ry:stä puheenjohtaja Göran Stenberg.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan patenttilakia muutettavaksi toisaalta niin, että Suomi voi liittyä Washingtonissa 1970 allekirjoitettuun patenttiyhteistyösopimukseen ja toisaalta niin, että lainsäädäntö tulisi vastaamaan niitä patenttialan yleisesti omaksuttuja uusia periaatteita, jotka ilmenevät Euroopan patenttisopimuksesta. Viimeksi mainittua Suomi ei ole allekirjoittanut. Esitys on valmisteltu pohjoismaisena yhteistyönä. Lainmuutosten on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti kuin patenttisyhteistyösopimus saatetaan Suomessa voimaan.

Valiokunta on asiaa käsitellessään kiinnittänyt huomiota tuotesuojan laajuutta koskevaan periaatteelliseen ja käytännön kannalta merkittävään muutokseen. Voimassa olevan lain pe-

rusteella tuotteeseen kohdistuva patenttisuojia käsittää vain sen käyttöalueen, jonka hakija on patenttivaatimuksessa maininnut (niin sanottu menetelmäpatentti). Lakiehdotuksessa puolestaan on omaksuttu rajoittamattoman tuotesuojan periaate (niin sanottu tuotepatentti). Tämä muutos on valiokunnan saaman selvityksen mukaan erityisen huomattava ja olennainen lääketieteellisuuden kannalta katsottuna. Valiokunta pitää tärkeänä, että voimaantulosäännöksen 6 momentissa tarkoitettu siirtymäkausi on riittävän pitkä ja että ennen tämän momentin perusteella säädettävän asetuksen antamista varmistaudutaan siitä, että suomalaisen lääketieteellisuuden asema on turvattu.

Valiokunta toteaa, että lakiehdotuksesta on jätetty pois nykyisen lain 3 §:n 3 momentin säännökset, jotka koskevat poikkeusta yksinoikeudesta siinä tapauksessa, että tuote on ostettu kaupasta. Esityksen perusteluissa mainitaan, ettei tällä säännöksellä ole ollut käytännön merkitystä. Koska tekoa tähän mennessä ei tietyin edellytyksin ole pidetty yksinoikeuden loukkauksena, säännöksen tarkka merkitys tuskin on käynyt selville. Eihän tällaisia ”sallittuja” tekoja tilastoida. Valiokunnan mielestä ostajia ei vastaisuudessa tulisi näissä tapauksissa tuomita korvausvelvollisiksi vaan lakia on tarkistettava, jos tällaisia tapauksia ilmenee.

Esityksessä ilmoitetaan, ettei Suomi ole katsonut tarkoituksenmukaiseksi allekirjoittaa Euroopan patenttisopimusta, vaikka siihen sisältyvät patenttioikeuden aineelliset säännökset omaksutaankin Suomen lainsäädäntöön. Valiokunta pitää tärkeänä, että Suomen asianomaiset viranomaiset kuitenkin jatkuvasti seuraavat Euroopan patentin käyttöä ja levinneisyyttä muissa maissa ja jos aihetta ilmenee, harkitsevat asiaa uudelleen.

Valiokunta pitää ehdotettuja muutoksia tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina, joskin lakiehdotus sen kansainvälisestä luonteesta johtuen on kieliasultaan vaikeaselkoista ja kankeaa.

Pyrkimyksestä täydelliseen vastaavuuteen muiden maiden lainsäädännön kanssa johtuu, ettei sanontoja juuri voi tarkkuuden kärsimättä muuttaa sujuvammiksi. Valiokunta ehdottaa kuitenkin, että 60 §:ään ja 71 b §:n 1 momentin 2 kohtaan tehdään sanonnalliset korjaukset lain ymmärrettävyyden parantamiseksi.

Lisäksi valiokunta pitää tärkeänä, että patentti- ja rekisterihallitukseen luodaan riittävät

resurssit, jotta keksijöille sekä pienelle ja keski-suurelle teollisuudelle lainmuutoksesta aiheutuva neuvontatarve pystytään hoitamaan.

Edellä olevaan viitaten valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

patenttilain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 15 päivänä joulukuuta 1967 annetun patenttilain (550/67) 51 §:n 2 ja 3 momentti,

muutetaan 2, 3, 6 ja 7—9 §, joista 7 § samalla siirretään 2 lukuun, 13 §, 15 §:n 1 momentti, 19 ja 20 §, 21 §:n 1 ja 3 momentti, 22 §:n 2 momentti, 3 luku, 40 ja 41 §, 52 §:n 1 ja 2 momentti, 53 §:n 1 momentti, 55 §, 60 §:n 1 momentti, 72 §:n 1 momentti ja 74 §:n 3 momentti,

näistä 72 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 2 päivänä heinäkuuta 1971 annetussa laissa (575/71), sekä

lisätään 1 §:ään uusi 2 ja 3 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 4 momentiksi, 52 §:ään uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti ja nykyinen 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, sekä lakiin uusi 71 a, 71 b ja 71 c § seuraavasti:

1 luku.

Yleiset säännökset.

1—3 ja 6 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

2 luku.

Patenttihakemus ja sen käsittely.

7—9, 13, 15 ja 19—22 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

3 luku.

Kansainvälinen patenttihakemus.

28—38 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

40 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

5 luku.

Vuosimaksut.

41 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

52, 53 ja 55 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

60 §.

Jos joku sen jälkeen, kun hakemusasiakirjat 22 §:n mukaan ovat tulleet julkisiksi, käyttää ammattimaisesti hyväksi keksintöä, johon on haettu patenttia, on patentinloukkausta koskevia säännöksiä vastaavasti sovellettava, jos patentti sittemmin myönnetään. Ennen kuin patenttihakemuksen julkisesti nähtäväksi panemisesta on 21 §:n mukaan kuulutettu, patenttisuoja käsittää kuitenkin ainoastaan sen, mikä ilmenee *sekä* niistä patenttivaatimuksista, jotka hakemuksessa olivat hakemuksen tullessa julkiseksi, *että itse* patentin patenttivaatimuksista.

Rangaistukseen ei tällöin voida tuomita, ja vahingonkorvaus sellaisesta hyväksikäytöstä, joka on tapahtunut ennen kuin patenttihakemuksen julkisesti nähtäväksi panemisesta 21 §:n mukaan on kuulutettu, voidaan määrätä ainoastaan 58 §:n 2 momentin mukaan.

71 a §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

71 b §.

Jos 31 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa postitse lähetetty asiakirja tai maksu ei ole tullut patenttiviranomaiselle määrättyssä ajassa, mutta lähetyksen tarkoittama toimenpide suoritetaan kahden kuukauden kuluessa siitä, kun hakija havaitsi tai hänen olisi pitänyt havaita, että määräaika on ylitetty, kuitenkin viimeistään vuoden kuluessa määräajan päättymisestä, pa-

tenttiviranomaisen tulee todeta, että toimenpide on katsottava suoritetuksi määräajassa, jos:

(1 kohta kuten hallituksen esityksessä.)

2) asiakirja tai maksu on lähetetty kirjattuna postilähetyksenä viimeistään viisi päivää ennen määräajan päättymistä, kuitenkin ainoastaan, milloin lähetys on *lähetetty lentopostissa*, jos se on ollut mahdollista, *taikka* muulla tavalla, jos lähettäjällä on ollut aihetta olettaa, että se siten lähetettynä olisi saapunut patenttiviranomaiselle kahden päivän kuluessa lähetyspäivästä.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

71 c, 72 ja 74 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulosäännös.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 25 päivänä huhtikuuta 1980.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Melin, varapuheenjohtaja Suonio sekä jäsenet Jaakonsaari,

Kortesalmi, Kuoppa, Mäkyne, Paakkinen, Pesälä, Petäjäniemi, Rautiainen, Starast, Torikka ja Valtonen.
